Ezer újkori metszetet tesz digitális közkinccsé az Országos Széchényi Könyvtár

2020/11/18

Régi Ritka című legújabb digitális tartalomszolgáltatásunk révén tovább bővül azoknak a különleges dokumentumoknak a köre, amelyek között otthon is kényelmesen böngészhetünk.

[1]

Régi Ritka **[2]** című legújabb digitális tartalomszolgáltatásunk révén tovább bővül azoknak a különleges dokumentumoknak a köre, amelyek között otthon is kényelmesen böngészhetünk. A Régi Nyomtatványok Tára [3] anyagából készülő, folyamatosan gazdagodó adatbázis az intézmény által őrzött legkorábbi nyomtatványokhoz biztosít hozzáférést.

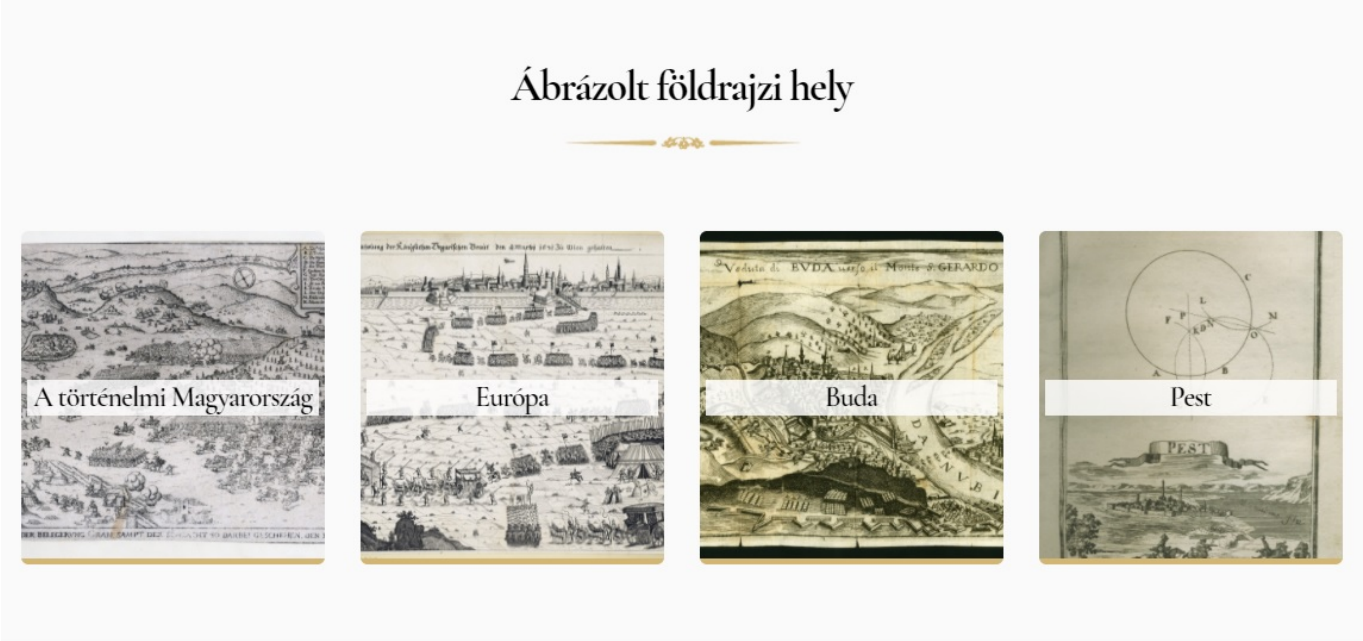
Elsőként a bibliofil gyűjtő, gróf Apponyi Sándor (1844–1925) jelentős történeti forrásértékkel bíró metszetgyűjteményének mintegy ezer darabját tesszük virtuális közkinccsé. A 16. századtól a 19. századig terjedő időszak magyarországi eseményeinek külföldi recepcióját felvonultató gazdag grafikai anyag egyrészt könyvtárunk nagy adományozójának különálló metszetgyűjteményéből, másrészt világhírű Hungarica-könyvgyűjteményéből származik.

A többnyire magyar vonatkozású metszetek műfajukat tekintve elsősorban portrék [4], város- [5], vár-, csata- és ostromképek [6], illetve a kor híres eseményeiről készült képek (királykoronázások, kivégzések stb.), de található köztük térkép, allegória, életkép és tézislap is. A tematikában különösen hangsúlyos a magyarországi török háborúk idejére és a török kiűzésének éveire valamint a Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc korára vonatkozó képi ábrázolás. A magyar vonatkozású darabok esetében a 16. század első felétől a 18. század elejéig tartó szakasz képes forrásanyaga a leghangsúlyosabb. Ebből az időrendi megoszlásból egyenesen következik, hogy a lapok túlnyomó részben fametszet-, rézmetszet- és rézkarctechnikával készültek.

A gyűjtemény több érdekes unikumot tartalmaz. Ezek közé sorolható az I. Miksa magyar királyt, illetve a hadvezérét, Schwendi Lázárt és a híres végvári vitézt, Thury Györgyöt ábrázoló, egyetlen példányban ismert fametszet [7], amely a török kiűzésére tett kezdeményezések propagandáját szolgálta.

A lengyeli Apponyi-kastély metszetekkel díszített folyosóján függött képek közül különösen érdekes az Esztergom 1594-es ostromát leíró és ábrázoló lap [8]. A híres augsburgi metsző, Dominicus Custos és id. Hans Schultes augsburgi nyomdász közös műve háromnyelvű (német, latin és magyar) magyarázó feliratával igazi különlegesség.

Egy németalföldi mester kezétől származó Báthory Zsigmond-arckép [9] e korszak grafikusainak munkamódszereiről árulkodik. Míg a kép Báthory Zsigmondot ábrázolja, a felirat Bethlen Gáborként nevezi meg a fejedelmet. A távolság és a háborús helyzet miatt az autentikus portréfelvételeket nélkülöző rézmetsző- és kiadóvállalkozók könnyen nyúltak vissza az elődök portréihoz, hogy kielégítsék a nemzetközi politika küzdőterére lépő új szereplők iránti érdeklődést.

[10]Új tartalomszolgáltatásunk többszempontú keresőrendszerrel segíti a célzott keresést, de látogatóink különféle tematikus csoportosítások, például a földrajzi elhelyezkedés (A történelmi

Magyarország, Európa, Buda, Pest), műfaj (látkép, városkép, ostromkép, portré), technika (rézmetszet, rézkarc, rézmetszet és rézkarc, fametszet, színezett metszetek), valamint az ábrázolt személyek (külön az uralkodók és vezérek) szerint is válogathatnak. Kiemeltük néhány jelentős metsző (Albrecht Dürer, Johann Sibmacher és Elias Wiedemann) munkáit is. A tájékozódást emellett az egyes metszetek (sokszor új kutatási eredményeket tartalmazó) részletes bibliográfiai adatainak és tartalmi elemeinek megadásával segítjük. Oldalunkon helyet kapott továbbá két részletes képes összefoglaló Gróf Apponyi Sándor gyűjteménye [11] és Magyar vonatkozású metszetek az Apponyi-gyűjteményben [12] címmel. Ha pedig olvasóink kedvet kapnak további érdekes régi könyves tartalmakhoz is, a nemzeti könyvtár blogjában [13] számos változatos témájú bejegyzést találhatnak a Régi Nyomtatványok Tára egykori és mostani munkatársainak tollából.

A metszetekről készült digitális felvételeket jó minőségben és szabad licenc alatt publikáljuk, azaz a forrás megjelölésével szabadon hozzáférhetővé, letölthetővé és felhasználhatóvá tesszük, remélve, hogy az eredetiben csak szigorú kutatási engedéllyel tanulmányozható dokumentumok a lehető legszélesebb közönség számára válnak így elérhetővé.

Figyelmükbe ajánljuk az OSZK további, távolról elérhető tematikus szolgáltatásait, mindenekelőtt a Fotótér [14], a Földabrosz [15], a Plakáttár [16], valamint a Magyar Elektronikus Könyvtár [17] tartalmait.

2020/11/18 - 15:44

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/ezer-ujkori-metszetet-tesz-digitalis-kozkinccse-az-oszk

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/zel%C3%ADt%C5%91%20a%20gy%C5%B1jtem%C3%A9nyb%C5%91l.jpg
[2] https://regiritka.oszk.hu/
[3] http://www.oszk.hu/reginyomtatvanyok
[4] https://regiritka.oszk.hu/portre/
[5] https://regiritka.oszk.hu/varoskep/
[6] https://regiritka.oszk.hu/ostromkep/
[7] https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/i-miksa-magyar-kiraly-lazarus-von-schwendi-es-thury-gyorgy-lovasportreja/
[8] https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/esztergom-ostroma-2/
[9] https://regiritka.oszk.hu/bathori-zsigmond-portreja-5/
[10] https://oszk.hu/sites/default/files/br%C3%A1zolt%20f%C3%B6ldrajzi%20hely.jpg
[11] https://regiritka.oszk.hu/grof-apponyi-sandor-gyujtemenye/
[12] https://regiritka.oszk.hu/magyar-vonatkozasu-metszetek-az-apponyi-gyujtemenyben/
[13] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/tags/r%C3%A9gi_nyomtatv%C3%A1nyok_t%C3%A1ra
[14] https://fototer.oszk.hu/
[15] https://foldabrosz.oszk.hu/
[16] https://plakattar.oszk.hu/1956-tortenelem-roplapokon/
[17] http://www.mek.oszk.hu
[18] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek